

LAUSUNTO 26.9.2013

Opetus -ja kulttuuriministeriölle lausunto ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi (viite: OKM003:00/2012)

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto lausuu kunnioittavasti Opetus -ja kulttuuriministeriölle seuraavaa:

Lausunnon keskeinen sisältö

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto (SAKKI) kiittää Opetus – ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta kommentoida hallituksen esitystä ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmää koskevasta kehittämisestä.

SAKKI ry pitää esitystä pääosin myönteisenä. Tutkintorakenteen selkeyttäminen ja joustavoittaminen lainsäädännön sekä tutkintojen osalta ovat kannatettavia uudistuksia. SAKKI pitää yhteisten terminologisten käsitteiden määrittelyä sekä Opetushallituksen ja OKM:n toimialojen selkeyttämistä rakentavina ja eteenpäin suuntautuvina toimenpiteinä.

SAKKI puoltaa esitystä, jonka mukaan Opetushallituksella tulisi olla valta päättää tutkintonimikkeistä tutkinnon perusteissa kaikkien tutkintotyyppien osalta. SAKKI katsoo, että yhtenäistämällä ja selkeyttämällä tutkintonimikkeitä parannetaan tutkintojärjestelmän reagoitokykyä ja vahvistetaan työelämäyhteyttä. Järjestelmätasoisien muutosten keskellä on erityisen tärkeää turvata ammattiin opiskelevien tutkintojen jatko-opintokelpoisuus.

SAKKI haluaa huomauttaa, että toisen asteen opiskelijoiden välinen tasa-arvo on tuotava entistä voimakkaammin osaksi ammatillisen koulutuksen laadusta käytävää keskustelua. Ammatillinen koulutus ei voi olla laadukasta, niin kauan kuin opiskelijoille ei järjestetä riittävästi lähiopetusta ja ohjausta. SAKKI katsoo, että ammatillisen koulutuksen opetuksen määrästä tulee säätää niin, että se varmistaa opetuksen ja opinto-ohjauksen saatavuuden kaikilla paikkakunnilla. Ilman selkeitä parannuksia lähiopetuksen ja opinto-ohjauksen saavutettavuudessa ei SAKKIn mielestä voida vielä puhua laadukkaasta ja tasa-arvoisesta ammatillisesta koulutuksesta.

Yleiset kommentit

Ammatillisen perustutkinnon mitoitusperusteet

Siirtyminen ECVET-järjestelmän mukaisiin tutkintojen mitoitusperusteisiin luo SAKKIn näkökulmasta entistä paremmat edellytykset kansainväliselle yhteistyölle ja opiskelijoiden liikkuvuudelle. SAKKI kannattaa myös ECVET-järjestelmän ulottamista näyttötutkintoihin.

SAKKI katsoo, että siirtyminen opintopisteistä osaamispisteisiin on semanttisesti järkevä ratkaisu, mutta on sitä mieltä, että on varmistettava eri pisteytysjärjestelmien keskeiset suhteet. Pisteytysjärjestelmän muutokset eivät saa vaikeuttaa ammattiin opiskelevien mahdollisuuksia hakeutua jatko-opintoihin. Myös oppilaitoksen henkilökunnalle tulevan työn kuormittavuus on otettava huomioon pisteytysjärjestelmän muutoksessa. Opiskelijat ja henkilökunta ovat viime kädessä ne, jotka kärsivät järjestelmänmuutosten aiheuttamista epäselvyyksistä.

Tutkintojen nimeäminen, muodostuminen ja laajuus

SAKKI kannattaa tutkintonimikkeiden säilyttämistä kaikissa ammatillisissa perustutkinnoissa. Opetushallituksella tulisi olla oikeus päättää kaikkien tutkintotyyppien osalta tutkintonimikkeet tutkinnon perusteissa. Tutkintojen tunnistettavuus, yhteinen osaamisperusta ja ammattipätevyys voidaan SAKKin mielestä varmistaa sisällyttämällä tutkintoihin yhden pakollisen ammatillisen tutkinnon osan sekä valinnaisia tutkinnon osia. SAKKI kannattaa esitystä näiltä osin.

SAKKI katsoo uusien yhteisten tutkinnon osien olevan parannus vanhaan malliin. SAKKI toivoo, että ammattiin opiskelevat opetetaan aktiivisiksi kansalaisiksi, ja heille tarjotaan yleissivistävää ja terveellisiä elämäntapoja tukevia opintoja. SAKKI haluaa myös kiinnittää huomiota taide -ja kulttuuriosaamisen tärkeyteen. Ammattiin opiskelevia tulisi opintojen kautta tukea nauttimaan ja kuluttamaan heille itselle merkittävää kulttuuria.

On kiistatonta, että yrittäjyysvalmiudet ovat tärkeitä opiskelijoille, mutta työelämävalmiudet ovat kuitenkin suurimmalle osalle ammattiin opiskelevista vielä tärkeämpiä, koska ylivoimainen enemmistö heistä tulee palkansaajiksi. Elintärkeät työelämävalmiudet auttavat ammattiin opiskelevaa navigoimaan työmarkkinoilla ja ymmärtämään omat sekä työnantajan velvollisuudet ja vastuut. Yrittäjyysvalmiudet ja työelämävalmiudet eivät näiltä osin ole SAKKin mielestä verrattavissa toisiinsa.

Valinnaisuuden mahdollistaminen yli koulutusrajojen on SAKKin mielestä tärkeä edistysaskel kohti yhtenäisempää toisen asteen koulutusta. SAKKI kannattaa mahdollisuutta suorittaa myös paikallisia tutkinnon osia, mutta pitää ensisijaisena sitä, että valinnaiset osat antavat laajan pohjan ammattiosaamiselle ja takaavat tutkinnon jatko-opintokelpoisuuden. SAKKI huomauttaa, että valinnaisuutta lisättäessä on myös pidettävä huoli siitä, että koulutuksen järjestäjät kykenevät todellisuudessa järjestämään valinnaisille aineille opetusta.

SAKKI kannattaa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien taitojen ja osaamisalueiden painottamista ammatillisten tutkintojen muodostamisessa. 180 osaamispisteen laajuiset tutkinnot ovat perusteltuja, koska ne takaavat ammattiin opiskeleville riittävän tasoiset tiedot ja taidot. SAKKI katsoo, että rakenneuudistuksen aiheuttamien säästöpaineen ei tulisi rajoittaa ammattiin opiskelevien mahdollisuuksia suorittaa myös perustutkintoon sisältyvän 180 op:n lisäksi muitakin kursseja täydentääkseen osaamistaan. Myös ammattiin opiskelevilla tulisi olla oikeus kehittää itseään ja toteuttaa elinikäistä oppimista.

Lähiopetuksen turvaaminen

Opiskelijoilla on oikeus saada opetusta. Lähiopetuksen saatavuudella on selkeä yhteys opintomenestykseen. SAKKI toivoo, että perustutkintoja suorittavat nuoret eivät jää koulutuksen järjestäjien säästötoimenpiteiden kohteeksi. Esitykseen tulisi kirjata lähiopetuksen minimimäärä, jotta ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien tasa-arvo toteutuisi. Säättämällä lähiopetuksen minimimäärästä voitaisiin myös vähentää opintojen keskeyttämistä ja parantaa opiskelijoiden opintomenestystä.

Opinto-ohjauksen varmistaminen ja ammatillisten tutkintojen joustava suorittaminen

Opinto-ohjaus takaa sen, että tutkintoon sisällytetyt opinnot tukevat opiskelijoiden kehitystä oman alansa ammattilaisiksi, mahdollistavat työllistymisen ja varmistavat opiskelijoiden jatko-opinto kelpoisuuden. Riittävän opinto-ohjauksen turvaamiseksi SAKKI toivoo, että kirjaus ohjauksen minimimäärästä säilytettäisiin esityksessä.

SAKKI kannattaa opiskelun joustavoittamista. Ammatillinen perustutkinto on voitava suorittaa vaihteittain, huomioiden opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet ja opiskeluedellytykset. Yksilöllisten opiskelumahdollisuuksien tueksi on kuitenkin turvattava riittävästi opinto-ohjausta, jotta henkilökohtaistaminen voidaan toteuttaa laadukkaasti. Opinto-ohjauksen laatuun vaikuttaa ohjattavien määrä. Ohjaajaa kohden ei saa olla liikaa ohjattavia.

Aleksej Fedotov
Puheenjohtaja

Antti Malste
Pääsihteeri

Lisätietoja:

Edunvalvonta-asiantuntija Antti Seitamaa, 044 746 0251, antti.seitamaa@sakkinet.fi

